

Lezersonderzoek naar kwaliteit boeken

- **Onderzoekers proberen de vraag te beantwoorden wat literatuur is**
- **Tekstkenmerken worden gekoppeld aan mening lezers**
- **Ellen Stikkelbroeck**

Leeuwarden | Wat is literatuur en wat niet? En is dat objectief vast te stellen? Op die vragen proberen onderzoekers van het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis, de Universiteit van Amsterdam en de Fryske Akademy een antwoord te vinden. „We proberen te achterhalen of we tekstkenmerken in romans kunnen relateren aan wat lezers goed of minder goed vinden”, zegt Kim Jautze van het Huygens Instituut.

Om een antwoord op die vragen

te krijgen, is eerder dit jaar een nationaal lezersonderzoek begonnen. De enquête is nadrukkelijk bedoeld voor alle Nederlanders. „Als je alleen maar mensen aan het woord laat die vinden dat ze literatuur lezen, dan krijg je een andere definitie van wat literatuur is, dan wanneer je ook mensen vraagt die van zichzelf zeggen dat ze geen literaire boeken lezen.”

Immiddels hebben ruim elfduizend mensen de online enquête ingevuld. Deelnemers wordt onder meer gevraagd in een lijst van vierhonderd boektitels aan te vinken welke boeken ze (deels) hebben gelezen. Vervolgens worden ze om hun mening over die boeken gevraagd. „De lijst is samengesteld uit boeken die de afgelopen drie jaar het meest zijn verkocht of uitgeleend. Het zijn boeken in allerlei genres. Op die manier is de kans het grootst dat iemand in elk geval één boek uit de

lijst heeft gelezen”, zegt Jautze.

Onder de ondervraagden zijn momenteel vooral veel fervente lezers. De onderzoekers hopen dat daar de komende tijd - de enquête kan tot

eind augustus worden ingevuld - een breder publiek bij komt. „We willen ook weten wat mensen vinden die niet zo vaak of nooit een boek lezen. Want mensen hebben vaak ook een mening over een boek dat ze zelf niet hebben gelezen. We willen graag in kaart brengen hoe ze daar aan komen.”

Het onderzoek is volgens Jautze van belang, omdat er al sinds er fictie bestaat een debat is over wat goed is en wat niet, wat je als literair kunt bestempelen en wat niet en wat voor boeken er in de literaire canon horen. „Wij willen met ons onderzoek een bijdrage leveren aan die discussie.” Volgens sommige wetenschappers heeft de term ‘literair’ vooral met macht te maken. „Dus dat uitgeverijen, critici en literatuurwetenschappers bepalen hoe er tegen literatuur wordt aangekeken. Wij zullen ook kijken of lezers zich bij de waardering door de ‘kenners’

laten leiden, maar we onderzoeken toch vooral de relatie tussen tekstuele eigenschappen en de waardering van de romans.”

Geen Friese boeken

In de lijst van vierhonderd boektitels in de enquête staat geen enkel Fries-talig boek, terwijl de Fryske Akademy een van de participanten is in het onderzoek. „Friese boeken komen in een later stadium aan de orde”, aldus Jautze. „De computersoftware waarmee we de boeken analyseren kan alleen nog maar Nederlandse teksten verwerken. Wanneer we die software hebben geperfectioneerd, zal ook het Fries aan bod komen.” Jautze denkt dat dat in 2014 of 2015 zal zijn. In november van dit jaar hopen de onderzoekers de eerste conclusies te kunnen trekken.

••••• www.hetnationaalelezersonderzoek.nl

Mensen hebben vaak ook een mening over een boek dat ze zelf niet hebben gelezen